

Code Napoléon

Bogen

Code Napoléon: Nouvelle Édition. Conforme à l'édition originale de l'imprimerie impériale. 1807. 489 sider.

Titlens første ord – "Code" – er fransk og kommer af latin "Codex", der i nutidssprog normalt oversættes med et "regelsæt" eller "normsæt". Det er altså **en samlet lovsamling**, vi har at gøre med. At titlens andet ord er **Napoléon**, hænger naturligvis sammen med, at lovsamlingen skylder **Napoleon** sin tilblivelse og derfor bærer hans navn. Haderslev Katedralskoles eksemplar er trykt tre år efter **Napoleons** kejserkroning i december 1804. Første udgave kom allerede den **30. Ventôse år XII (= 21. marts 1804)**, da **Napoleon** endnu var førstekonsul, og hvor lovsamlingen derfor slet og ret fik navnet **Code Civil des Français**. Men nu – i **1807** – er bogen trykt på "l'imprimerie impériale", d.v.s. det kejserlige trykkeri.

Som det ses, er skolens eksemplar en "lommeudgave". Sammenlignet med sin størrelse, må den betegnes som en af de mest indholdsrige og kompakte. Lovene er delt op i tre "bøger":

- **Livre premier**, der omhandler **person- og familieret** (*personnes*)
- **Livre II: Tingsret** (*des biens et des différentes modifications de la propriété*)
- **Livre III: Arve- og obligationsret** (*des différentes manières dont on acquiert la propriété*)

Tilsammen rummer de tre bøger 30 titler (=kapitelovertitler) med i alt 2.281 artikler (=paragraffer).

Forfatteren

Napoleon Bonaparte (1769-1821) er uden sammenligning en af de personer i verdenshistorien, som sam- og eftertiden har interesseret sig mest for. I dag anslår eksperter, at der er skrevet langt over 100.000 bøger og artikler alene om ham.

Noget af det, der fascinerer, er hans kometagtige løbebane. Han stammede fra Korsika, men blev uddannet som artilleriofficer i Frankrig. Under revolutionskrigene **1791-99** indlagde han sig u dødelig berømmelse som en noget nær genial og uovervindelig feltherre. En af de sidste dage i **1799** tog han magten i Frankrig ved det såkaldte **Brumaire-kup**, hvorefter han hurtigt etablerede sig med diktatorisk eneherredømme, fra **1804** under titel af kejser.

Hans indsats og feberagtige energi kom på godt og ondt til at præge Europa i årtier. I Frankrig moderniserede han samfundet på rekordtid – økonomisk, politisk, kulturelt. Det var her **Code Napoléon** kom ind i billedet. Samtidig tragtede han efter verdensherredømmet og underlagde sig store dele af Europa indtil det sidste ultimative nederlag, Slaget ved Waterloo i **1815**.

Herefter ekspederede hans fjender ham langt, langt ud i Atlanterhavet til den usunde tropeø Skt. Helena flere tusinde kilometer fra nærmeste fastland. Her døde han i **1821**. i bevidstheden om, at **Code Napoléon** var det af hans tiltag, der skulle få den mest blivende betydning.

Baggrunden

En "revolution" betyder en pludselig, ofte voldsom, **samfundsforandring** (i modsætning til en "reform", hvor forandringerne sker langsommere, mere gradvist).

Som samfundsomstyrtelse var **den franske revolution** en af de største – og første – i nyere historie. Stort set alt blev der ændret på. På få år gennemlevede samfundet styreformere lige fra den mest ultra-demokratiske til det rene, usminkede, totalitære terrorregime.

Det er vigtigt at holde fast i, at under alt dette var udgangspunktet et helt nyt samfund på basis af de høje **idealer om demokrati og menneskerettigheder**, der var udviklet i **1700-tallet**. I mangt og meget – og i kraft af sin personlighed og sit organisationstalent – var **Napoleon** personifikationen af denne drøm – men samtidig dens modsætning, idet hans krige og eneherredømme i stigende omfang vakte modvilje og oprørstrang overalt i Europa.

Før **1789** var det franske samfund præget af et virvar af kongelige forordninger og lokal sædvane, der virkede vidt forskelligt i rigets forskellige provinser. Med **Code Napoléon** forelå for første gang en ensartet lovsamling, formuleret i korte, klare sætninger. Både dengang og senere kom lovsamlingen derfor til at stå som **et oplagt fremskridt**. Og ganske uanset det napoleonske diktatur, fik **Code Napoléon** blivende betydning helt op til nutiden, også langt uden for Frankrigs grænser.